

Relació y explicació

de tot lo que conté la

= = FALLA = =

situá en lo carrer del

Arsobispo Mayoral

(Avans de Renglóns)

Festa de Sent Chusep

del añ 1918

*S'han donat molt bona maña
els qu'esta Falla han plantat
pera demostrar a España
que a Valensia se la engaña
y sense llum l'han deixat.*

F-enta 432/706

COMERCIO DE COMESTIBLES

“ La Virgen del Pilar “

de

TOMAS PALOMAR

CAFES, TES, AZUCARES Y CHOCOLATES

ESPECIALIDAD EN PAN QUEMADO DE ALBERQUE

SE SIRVE A DOMICILIO

San Vicente, 193 (esquina a la de Baldovi)

Relasió y explicasió

Cuant algún historiador
d'eixos de consensia recta,
d'así a un sigle, dos o tres,
vacha a escriure de Valensia
la historia clara y verídica,
vorá, si Deu no hu remedia,
que'n el añ mil nousens diuit
hiá una taca fosca y negra:
y cuant més llum vuliga fer
sobre l'asunt, tinc idea
de qué estarà més a fosques:
vorá... ¡un caos que'l rodecha!

Entonses, si es home cult
y no historiador *de pega*,
voldrá escarbar els motius
d'eixa foscor tan inmensa,
y después de fer estudís
casi iguals qu'els que feu Séneca;
de rebuscar els archíus,
y les cróniques de la época,
escrites per Cebrián,
qu'es perit en la materia;
llechir els «juicios del año»
ahón depositá sa siensia
un sabater molt famós
qu'es remendó d'escaleta;

y el sainet «Valensia a fosques»
 que va escriure Peris Celda...
 traurà en net, si no desmaya,
 que'n l'añ actual, Valensia
 estava *chelá y a fosques*

Vorá qu'una empresa—altiva
 tan sols perqu'era estralçhera—
 pogué més que'l vehinat,
 al que trau molt bona renta,
 y en un *seco sin llover*
 diu que carbó ya no queda
 y, per lo tant, que qui vullga
 llium qu'ensenga una canèia
 porque la fabrica es tanca
 y queda emboirà Valensia.

Vorá que'l carbó de cok,
 qu'es cosa també *molt negra*,
 se'n va empuchar per els núbols;
 y ni una brasa mos queda
 d'eixa atra clase que dihuen
 de pí, ensina o d'estelleta.

Cue la chent, morta de fret,
 sense carbó y sense ñeña
 tira má a la serraúra
 de *corcho*, ¿y qué fá? qu'inventa
 el *soterrar* el sopar
 bullint dins d'una charreta
 en aquella serraúra,
 mentres se'n va a fer faena,
 y s'estalbía carbó
 y un socarrim y una crema.

Vorá que'n nostra siutat

no hiá gas, ni llum eléctrica,
 v cuant toquen sinc y micha
 la chent gran y la chiqueta
 va a palpóns per los carrers
 chuant a la *gallina sega*;
 y pera poder eixir
 per los carrers de Valensia,
 el públic té que tornar
 als instruments del añ trenta;
 traure del fondo del sostre
 l'antic veló y la canéla,
 el petróleo y el crésol
 la bujía y la mineta.
 sense que mos aprofite
 pera rés, eixa tirera
 de monumentals columnes
 que hián per tota Valensia,
 més que pera tropesar
 y desferse la mollera

Y a lo llunt, l'historiador,
 posant al pasat la orella,
 ouirá encara el remor
 de la formidable queixa
 de la Valensia del dihuit
 que així, amargament, s'expresa:
 — ¡No está mal, señor Lebón!
 ¡Deu que li hu pague, Don César!
 Cuant hia carbó, el gas ben car;
 cuant no hiá, tancar la xeta.
 Si aixó es estar precabut...
 que'l compre qui no'l conega.

De cuansevol se podría

esperar tal pas eta,
 ¡pero que hu fasen *Le-bón*
 y *San-Tomá* es lo que crema!
 Huí ya no pot hu fiarse
 de lo qu'el nom representa.

* * *

¿Quí será l'home eminent,
 fill o no fill d'esta térra,
 que'n abnegació y sivisme
 procure el bé de Valensia,
 abaratant el mercat,
 fent que nostra classe obrera
 menche pá a preus regulars
 y no com ara qu'es .. *sèndra?*

¿Quí mos portará carbó
 pera posarlo a la venta
 y puga comprarlo el pobre,
 que'n hivern, de fam, se chela;
 y farà cases barates
 pera eixa chent chornalera
 que, rellogá y sense higiene,
 vihen sent en cà escaleta? ..

Qui fasa tantes reformes
 que nostra siutat se vecha
 al nivell. que bé mereix,
 de una gran urbe europea,
 alcansará jes de chustisia!
 que l'agraida Valensia
 li alse una artística estàtua
 en la plasa de la Reina.

Cosa natural

Matietes el bolero
té una neboda molt llecha
pero *golosa* y festecha
en Arturo, qu'es surero.

Y cuant ella se quedá
sens carbó, en aquell apuro
día a tots: — Al meu Arturo
suro no li'n faltará.

Bernat y Baldoví

Es de chustisia y rigor
que'n memoria del autor
de . . . «*Pascualo y Visanteta*»
cante el més humil poeta,
d'aquell vate admirador

Y sería grave falta
no fer constar desd'así,
lo que agrá a tot bon vehí
que'l carrer de *Michagalta*
duga el nom de *Baldoví*

¡Poregosa!

U que tot hu tróva mal
y que'n tot lo día calla,
mirant este pedestal
día poc ha, molt formal,
que falta un nano en la falla.

Y una dona qu'ha sentit
tan redona afirmació,
de pór ha pegat un crit
y a un nano que conec yo
se'l ha ficat... ¡baix del llit!

Bona solusió

Un chicót de la Normal
s'equivocá de portal
y se'n entrá al de la esquerra,
y diu qu'elles... ¡una guerra
promogueren *magistral!*

Pero yo, tan gran motí
talle al punt... ¡no se m'escapa!:
fent entrar cada matí,
ú per cada chica guapa
de les que'estudien allí.

A fosques

La envecha del vehinat
es, de doña Inés, la chica,
pues no sent guapa ni rica
al seu novio té chalát.

Y es que la tal doña Inés,
desde qu'ham quedat a fosques,
per molt qu'espanta les mosques,
vól mirar.. ¡y no veu rés!

Embutit

En Chochim el sabater
ves en cuidao, no t'esmarres,
perqu'es l'amo del carrer
y, en vengansa, te pot fer...
un rastre de botifarres.

¡Ché, qué llanda!

Chimo va mirant les falles
 en sa novia Salvaora,
 que per llanda y per dotora
 tot lo mon li diu *Maycalles*;
 y que donantse postín-
 pregunta a cada moment:
 —Chimo, disme l'argument;
 ¿qui es eixe nano, Joaquín?

Quinteta

Ahón deu rendirse un tribut
 a la llum, per excelensia,
 es sens ducte en l'Institut;
 ¡y es l'edifísi mes brut
 y més vell que hiá en Valensia!

Tot per el art

Sento, còmic d'ocasió,
 a sa sógra cuant marmola
 (qu'es hora sí y hora nó)
 li declama en un tiró
«La Sógra de Castañola».

Y ara, al vere les chiquilles,
 més sabroses que bresquilles,
 fent cola en les criailleres,
 resita esenes sanseres
 de *«El Rey de les Criailles»*

Seria millor

«Clases de dormir» s'han dit
 sempre, a eixos mils de casetes
 ahón per una o dos pesetes
 se pot pasar una nit.

Pero com debem parlar
 propiament, deu canbiarse
 eixe nom y titularse
«Habitasións pea velar».

Contrast

Per descuidos del comers,
 en les cases y els tallers
 s'han quedat sense carbó;
 pero a la llum del veló
 tots pareixen ... ¡carboners!

Cuarteta

Qui s'amaga criailles
 y es veu después denunsiat,
 que's fasa el conte que'l cuarto
 está humit ... ¡y s'han grillat!

Quinteta

S'han donat molt bona maña
 els qu'esta falla han plantat,
 pera demostrar a España
 que a Valensia se la engaña
 y sense *llum* l'han deixat.

¡ Cóses del mon !

Quico, que de rés s'apura,
 anit en la serraúra
 de *corcho* ficá el sopar,
 y al buscarlo la so Pura
 podrit l'hagué de tirar.

Y cuant Quico el susuit
 refería hui a la chent
 día badallant:— Anit
 vaig ficar molt bó el bullit
 y el vaig traure... tot pudent

Cuarteta

Qui per falta de carbó
 tinga fret y estiga a fosques,
 que mire a les normalistes,
 que'n sos ulls pot ser que'l torren

Cuarteta

Tenint fama de *gorristes*
 desd'antic als estudiants;
 ara qu'es obligatoria
 la *gorra*... ¿qué no farán?

Ya no'n queden...

L'autor d'este llibret, sent
 donar en ell *sendra y fum*,
 y de grasia... ni un archent;
 ¡Peris Celda en ¿*Voleu llum*?
 ha agotat el argument.

Gran Fotografía

de Daniel Tregón

Se hacen ampliaciones de todos tamaños

a precios reducidísimos

Gabinete de luz artificial para de día y de noche

No equivocarse: SAN VICENTE, 110

(Junto al Cine Romea)

CONFITERIA Y PASTELERIA

— de —

Narciso Vicente

CALLE SAN VICENTE, 178.—VALENCIA

*Especialidad en tortadas, platos compuestos y
todo lo concerniente al ramo*

—«o» de Confitería y Pastelería —«o»

Se reciben encargos para bodas y bautizos

178, San Vicente, 178

Papelería y Objetos de Escritorio

DE

MONZO Y ESCRIBA

TRABAJOS DE IMPRENTA, LITOGRAFIA Y RELIEVES

Libros rayados de todos modelos

Sellos de caucho y metal

ARZOBISPO MAYORAL, 9

Valencia

Fies